

REGULAMIN ZARZĄDZANIA RYZYKIEM W SZKOLE PODSTAWOWEJ nr 33 im. Marii Kownackiej w Częstochowie

§ 1

Założenia ogólne

1. Regulamin zarządzania ryzykiem opisuje przyjęty dla Szkoły Podstawowej nr 33 im. Marii Kownackiej w Częstochowie model zarządzania ryzykiem.
2. Zarządzanie ryzykiem jest procesem ciągłym, stanowiącym jeden z elementów kontroli zarządczej w szkole.

§ 2

Ogólne zasady zarządzania ryzykiem

1. Celem zarządzania ryzykiem jest:
 - a) usprawnienie procesu planowania,
 - b) zwiększenie prawdopodobieństwa realizacji zadań i osiągnięcia celów,
 - c) zapewnienie odpowiednich mechanizmów kontroli zarządczej,
 - d) zapewnienie kierownictwu otrzymywania na czas wczesnej informacji na temat zagrożeń dla realizacji celów i zadań.
2. Zarządzanie ryzykiem wewnętrznym odbywa się w szczególności według zasad:
 - a) spójności z przepisami prawa oraz wytycznymi w zakresie standardów kontroli zarządczej w jednostkach sektora finansów publicznych,
 - b) powiązania z celami i zadaniami szkoły,
 - c) przypisania odpowiedzialności,
 - d) proporcjonalności działań przeciwdziałających ryzyku do jego istotności.

§ 3

Elementy systemu zarządzania ryzykiem

Zarządzania ryzykiem obejmuje:

1. identyfikację ryzyka,
2. ocenę ryzyka, mającą na celu określenie możliwych skutków, prawdopodobieństwa i istotności wystąpienia danego ryzyka,
3. określenie akceptowanego poziomu ryzyka,
4. określenie reakcji na ryzyko i wskazanie działań w celu zmniejszenia danego ryzyka do akceptowanego poziomu ze wskazaniem właścicieli ryzyk,
5. zapewnienie mechanizmów kontroli ryzyka,
6. wdrożenie środków zapobiegawczych i korygujących oraz monitorowanie i raportowanie.

§ 4

Identyfikacja ryzyka

1. Identyfikacja ryzyka polega na określeniu ryzyka, które zagraża poszczególnym celom i zadaniom, uwzględnionym w rocznym planie pracy. Przy identyfikacji zagrożeń uwzględnia się też realizowane przez szkołę programy oraz projekty.
2. Identyfikując ryzyko, analizuje się wyniki wcześniej przeprowadzonych kontroli lub audytów oraz przypadki nieprawidłowości i niepowodzeń w osiągnięciu celów szkoły w przeszłości.
3. Podczas identyfikacji należy przeanalizować:
 - 1) cele i zadania szkoły;
 - 2) obszary działalności szkoły;
 - 3) zagrożenia związane z osiągnięciem celów i realizowaniem zadań, w szczególności wynikające z następujących czynników:
 - a) struktury organizacyjnej szkoły,
 - b) sytuacji finansowej szkoły, w tym: liczby, rodzaju i wielkości dokonywanych operacji finansowych,
 - c) liczby pracowników oraz ich kwalifikacji,
 - d) przestrzegania przez pracowników zasad etyki,
 - e) warunków pracy w szkole,
 - f) wpływów/nacisków zewnętrznych na pracowników szkoły (zwłaszcza o charakterze korupcyjnym lub innym kryminogennym),
 - g) możliwości zaistnienia zmian (np. zakresu rzeczowego lub terytorialnego działania szkoły, struktury organizacyjnej, sposobu działania, fluktuacji kadr, systemów informatycznych).

§ 5

Ocena ryzyka

1. Ocena ryzyka odbywa się na podstawie przyjętego modelu oceny zapewniającego porównywalność wyników we wszystkich obszarach funkcjonowania szkoły oraz ułatwiającego przetwarzanie indywidualnych ocen w celu stworzenia ogólnego profilu ryzyka.
2. Ocena ryzyka polega na określeniu prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka i skutku, a następnie ustaleniu jego istotności.
3. Ocena zarówno prawdopodobieństwa, jak i potencjalnych skutków wystąpienia ryzyka polega na nadaniu im wartości szacunkowych w przyjętych skalach jakościowo-ilościowych.
4. W ocenie ryzyka uwzględnia się częstotliwość zaistnienia ryzyka (liczbę możliwych powtórzeń) jako jeden ze wskaźników prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka.
5. Na podstawie oszacowanego prawdopodobieństwa oraz skutków wystąpienia ryzyka określa się współczynnik istotności każdego zidentyfikowanego ryzyka.
6. Określenie istotności ryzyka umożliwia uporządkowanie ryzyk według kryterium ich znaczenia dla realizacji celów i zadań szkoły.
7. Pogrupowanie ryzyk według kryterium ich istotności przedstawia rzeczywiste zagrożenia dla realizacji celów i zadań szkoły oraz wskazuje kierownikowi szkoły kierunki priorytetowe w podejmowaniu odpowiednich działań.
8. Dla poszczególnych zidentyfikowanych i oszacowanych ryzyk wskazuje się rozwiązania, które mają na celu ograniczenie prawdopodobieństwa lub skutków ich

- wystąpienia.
9. Dyrektor szkoły wyznacza akceptowany poziom ryzyka, uwzględniając ocenę istotności ryzyka.
 10. Określenie poziomu istotności ryzyka może wynikać m.in. z konieczności zaakceptowania ryzyka w obszarze, w którym długofalowe korzyści przewyższają krótkoterminowe straty, z uwzględnieniem aktualnej sytuacji szkoły oraz wysokości kosztów ograniczenia danego ryzyka.

§ 6

Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka

1. **Oceniając prawdopodobieństwo** wystąpienia ryzyka, uwzględnia się możliwą częstotliwość wystąpienia zdarzenia (jak często dane zdarzenie może mieć miejsce).
2. Jakościowa **ocena prawdopodobieństwa** wystąpienia ryzyka opiera się na oszacowaniu stopnia prawdopodobieństwa zaistnienia ryzyka, przez wybór przez oceniającego jednej z trzech możliwości (skal):
 - a) prawdopodobieństwo **wysokie** – gdy jest **więcej niż 60% szans**, że ryzyko wystąpi wielokrotnie w ciągu roku; ryzyko z prawdopodobieństwem wysokim przyjmuje wartość – **3**;
 - b) prawdopodobieństwo **średnie** – gdy jest **więcej niż 10%, ale mniej niż 60% szans**, że ryzyko wystąpi kilkakrotnie w ciągu roku; ryzyko z prawdopodobieństwem średnim przyjmuje wartość – **2**;
 - c) prawdopodobieństwo **niskie** – gdy jest **mniej niż 10% szans**, że ryzyko wystąpi raz w ciągu roku lub nie zdarzy się w ciągu roku; ryzyko z prawdopodobieństwem niskim przyjmuje wartość – **1**.

§ 7

Skutki wystąpienia ryzyka

1. **Ocena skutków wystąpienia ryzyka** opiera się na oszacowaniu potencjalnych skutków, a więc wyników oddziaływania, jakie zaistnienie danego rodzaju ryzyka może mieć na jednostkę sektora finansów publicznych i realizację jej celów oraz zadań (jakość rezultatów/znaczenia/wpływów). Uwzględnia się przy tym w szczególności konsekwencje prawne, finansowe i organizacyjne zaistnienia danego zdarzenia oraz jego wpływ na wizerunek szkoły sektora finansów publicznych i bezpieczeństwo pracowników.
2. Ocena jakościowa skutków zaistnienia ryzyka dokonywana jest przez wybór jednej z trzech możliwości (skal):
 - a) **wysokie** skutki – **poważny wpływ na realizację zadania** (poważne zagrożenie terminu jego realizacji) i osiągnięcie celu; poważne konsekwencje prawne; zagrożenie bezpieczeństwa pracowników; poważne straty finansowe; poważny wpływ na wizerunek szkoły sektora finansów publicznych; ryzyko ze skutkiem wysokim przyjmuje wartość – **3**;
 - b) **średnie** skutki – **średni wpływ na realizację zadania** (zagrożenie terminu jego realizacji) i osiągnięcie celu; umiarkowane konsekwencje prawne; średni skutek finansowy; brak wpływu na bezpieczeństwo pracowników; średni wpływ na wizerunek szkoły sektora finansów publicznych; ryzyko ze skutkiem średnim przyjmuje wartość – **2**;
 - c) **małe** skutki – **mały wpływ na realizację zadania i osiągnięcie celu**; brak skutków prawnych; mały skutek finansowy; brak wpływu na bezpieczeństwo pracowników; niewielki wpływ na wizerunek szkoły sektora finansów publicznych; ryzyko ze skutkiem niskim przyjmuje wartość – **1**.

§ 8

Istotność ryzyka

1. **Istotność ryzyka** wyrażona jest **jako iloczyn** (wyrażonych punktowo) **prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka oraz potencjalnych skutków jego wystąpienia**. Określenie istotności ryzyka pozwala na dokonanie oceny i hierarchizacji ryzyka, tj. uporządkowanie zidentyfikowanych i oszacowanych rodzajów ryzyka ze względu na ich znaczenie (od najpoważniejszych do najmniej poważnych rodzajów ryzyka), w zależności od stopnia, w jakim dane ryzyko zagraża realizacji zadań i celów szkoły w zakresie finansów publicznych.
2. Z uwagi na trzystopniową skalę zarówno prawdopodobieństwa, jak i skutków wystąpienia ryzyka, **istotność danego rodzaju ryzyka może przyjąć wartości liczbowe od 1 do 9**.
3. Dla oceny istotności ryzyka stosuje się skalę obejmującą następujące poziomy:
 - a) **istotność ryzyka wysoka** – istotnie wpływa na kluczową działalność szkoły sektora finansów publicznych; uniemożliwia realizację zadań i celów; rodzi straty finansowe; wymaga podjęcia natychmiastowych działań naprawczych; ryzyko przyjmuje **wartość 6–9** (ryzyko o wysokim wpływie oraz wysokim lub średnim prawdopodobieństwie; ryzyko o średnim wpływie i wysokim prawdopodobieństwie);
 - b) **istotność ryzyka średnia** – potencjalnie wpływa na kluczową działalność szkoły sektora finansów publicznych; jest zagrożeniem dla realizacji zadań i celów; zagraża powstaniem strat finansowych; wymaga ustawicznego monitorowania i sprawdzania oraz rozważenia podjęcia stosownych działań; **ryzyko przyjmuje wartość 3–4** (ryzyko o wysokim wpływie oraz niskim prawdopodobieństwie; ryzyko o średnim wpływie oraz o średnim lub niskim prawdopodobieństwie; ryzyko o niskim wpływie i wysokim prawdopodobieństwie);
 - c) **istotność ryzyka niska** – nie ma wpływu na kluczową działalność szkoły sektora finansów publicznych; nie uniemożliwia realizacji zadań i osiągnięcia celów; wymaga monitorowania i w miarę potrzeby sprawdzania; **ryzyko przyjmuje wartość 1–2** (ryzyko o niskim wpływie oraz średnim lub niskim prawdopodobieństwie).

§ 9

Akceptowany poziom ryzyka

1. **Ryzykiem akceptowalnym jest ryzyko o niskim poziomie istotności**.
2. Ryzyko o średnim i wysokim poziomie istotności przekracza akceptowalny poziom ryzyka i wymaga ustalenia i podjęcia działań ograniczających to ryzyko przez zmniejszenie jego skutku lub prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka.
3. W stosunku do każdego rodzaju ryzyka, którego poziom istotności mieści się w akceptowanym dla Szkoły poziomie ryzyka, można również wskazać odpowiednie działania służące wdrożeniu określonego rodzaju reakcji na ryzyko.

§ 10

Rodzaj reakcji na ryzyko i wyznaczenie właściciela ryzyka

1. Metodami przeciwdziałania ryzyku są:
 - a) **kontrolowanie i ograniczanie ryzyka (K)** – działanie w celu zmniejszenia ryzyka. Przykładem tej formy jest stosowanie mechanizmów kontroli zarządczej lub też wprowadzenie dodatkowych procedur kontrolnych w danym procesie;

- b) **przeniesienie ryzyka (P)** – przekazanie ryzyka podmiotowi zewnętrznemu. Najczęściej przybiera formę ubezpieczenia lub zatrudnienia innego podmiotu do dokonywania określonych działań i przejścia ryzyka za wynagrodzeniem;
 - c) **zakończenie działań obciążonych ryzykiem wewnętrznym (Z)** – polega na wycofaniu się z danego rodzaju działalności;
 - d) **tolerowanie ryzyka (T)** – świadome podjęcie ryzyka, brak dodatkowych działań, najczęściej wynika z ograniczenia możliwości podjęcia określonych działań albo zbyt wysokich kosztów ewentualnych działań w stosunku do potencjalnych korzyści. Forma ta może być uzupełniona przez plany awaryjne.
2. Podstawowym rodzajem reakcji na ryzyko jest kontrolowanie i ograniczanie ryzyka **(K)**.
 3. W celu przeanalizowania określenia metody przeciwdziałania ryzyku należy przeanalizować:
 - a) przyczyny (źródła) ryzyka i możliwe scenariusze rozwoju wydarzeń;
 - b) istniejące mechanizmy kontrolne stosowane w celu ograniczenia lub uniknięcia tego ryzyka;
 - c) skuteczność istniejących mechanizmów kontroli, tj. zakres, w jakim przeciwdziałają ryzyku, a poprzez to ułatwiają lub utrudniają realizację ustalonych celów i zadań.

§ 11

Odpowiedzialność

1. Zapewnienie funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem należy do zadań Dyrektora szkoły.
2. W odniesieniu do każdego ryzyka ustalany jest właściciel ryzyka.
3. Wszyscy pracownicy szkoły zobowiązani są do aktywnego udziału w zarządzaniu ryzykiem, w szczególności przez:
 - a) stosowanie się do obowiązujących w szkole regulacji w zakresie zarządzania ryzykiem,
 - b) bieżące identyfikowanie ryzyka i informowanie o nim przełożonych,
 - c) podejmowanie działań w celu zminimalizowania skutków ryzyka lub prawdopodobieństwa jego wystąpienia.
4. Rola audytu wewnętrznego w procesie zarządzania ryzykiem obejmuje:
 - a) dokonywanie oceny adekwatności, skuteczności i efektywności systemu zarządzania ryzykiem w obszarach objętych zadaniami zapewniającymi,
 - b) świadczenie usług o charakterze doradczym z zachowaniem zasady niezależności i obiektywizmu,
 - c) wspieranie dyrektora szkoły w usprawnianiu procesu zarządzania ryzykiem.

§ 12

Rejestr ryzyka

1. Zbiorcza informacja na temat ryzyk przedstawiana jest w formie rejestru ryzyka, sporządzonego według wzoru określonego w **załączniku Nr 1 § 5 pkt 1 do Zarządzenia Dyrektora szkoły Nr 3/2024 z dnia 19 stycznia 2024 r.** w sprawie zasad przeprowadzenia kontroli zarządczej w Szkole Podstawowej nr 33 im. Marii Kownackiej w Częstochowie
2. Rejestr ryzyka podlega zatwierdzeniu przez dyrektora szkoły.
3. Dyrektor szkoły, zatwierdzając rejestr ryzyka, podejmuje decyzję o:

- a) rodzaju reakcji na ryzyko w stosunku do każdego ryzyka,
 - b) rodzaju działań zapobiegawczych lub korygujących mających przeciwdziałać wystąpieniu danego ryzyka,
 - c) częstotliwości raportowania, w zależności od poziomu istotności ryzyka.
4. Zatwierdzony przez dyrektora szkoły rejestr ryzyka jest jawny dla wszystkich pracowników szkoły.

§ 13

Terminy i tryb pracy

1. Identyfikacja, analiza i ocena ryzyka oraz ustalenie metod przeciwdziałania ryzyku dokonywane są raz w roku, podczas przygotowania propozycji do rocznego planu działania szkoły na rok następujący.
2. Wstępnej identyfikacji, analizy i oceny ryzyka oraz ustalenia metod przeciwdziałania ryzyku dokonuje dyrektor szkoły.

§ 14

Monitorowanie i raportowanie

1. Monitorowanie ryzyka jest procesem ciągłym, realizowanym na każdym szczeblu zarządzania, pozwalającym na podejmowanie decyzji przez dyrektora szkoły w odpowiednim czasie.
2. W ramach monitoringu dokonywany jest przegląd aktualności ryzyk, adekwatności ich oceny, podjętych działań oraz skuteczności mechanizmów kontroli i identyfikacja nowych ryzyk.
3. Zidentyfikowane ryzyko oraz ustalone metody jego ograniczania są na bieżąco oceniane przez dyrektora szkoły, który ocenia poziom zidentyfikowanego ryzyka oraz skuteczność stosowanych metod jego ograniczania.
4. Dyrektor szkoły do dnia 30 stycznia ,każdego roku przekazują do Prezydenta Miasta Częstochowy za pośrednictwem pracownika ds. kontroli zarządczej informację dotyczącą oceny ryzyk zidentyfikowanych w roku poprzednim, zawierającą w szczególności ocenę skuteczności zaproponowanych (przyjętych) metod przeciwdziałania ryzyku oraz wpływu tych metod na poziom istotności ryzyka.